

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Εφηβικά δράματα στον κυβερνοχώρο]

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από άρθρο του Ηλία Νικολαΐδη στο ΒΗΜΑgazino στις 31 Οκτωβρίου 2014. Αναφέρεται στα νέα δεδομένα που έχουν διαμορφώσει στη ζωή και την ιδιωτικότητα των εφήβων οι νέες τεχνολογίες.

Η έκφραση «εφηβικό δράμα» χρησιμοποιείται ευρέως, τόσο στον επιστημονικό όσο και στον «κανονικό» κόσμο, για να περιγράψει εξαιρετικά εύστοχα την αντάρα της εφηβικής ηλικίας. Και αν οι τσακωμοί ή οι εξάρσεις αγάπης των εφήβων αποτελούν λόγια του αέρα προορισμένα να ξεχαστούν με την ενηλικίωση, τι γίνεται όταν αυτά παραμένουν καταγεγραμμένα σε προφίλ στο Facebook¹, σε βίντεο στο YouTube²; Τι συμβαίνει όταν οι βραδιές της παρόρμησης αποτελούν σημεία ενός παγκόσμιου αφηγήματος, το οποίο γράφεται κάθε δευτερόλεπτο και μπορεί κάποιος να αναζητήσει και να βρει στο Google³;

«Το Διαδίκτυο είναι ένα συναρπαστικό μέσο, το οποίο έχει καταστεί πραγματικά απαραίτητο στη σύγχρονη ζωή. Είναι όμως και σκληρό» σημειώνει η Άρτεμις Τσίτσικα, επιστημονική υπεύθυνη της Μονάδας Εφηβικής Υγείας της Β΄ Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών [...]. «Η δεύτερη ευκαιρία η οποία δίνεται στον πραγματικό κόσμο με το να ζητήσει κάποιος συγγνώμη και να προχωρήσει είναι δύσκολο να δοθεί στο Internet. Εφόσον ανεβάσεις κάτι, σε πολλές περιπτώσεις αυτό θα παραμείνει online⁴ για πάντα. Τα αποτελέσματα αυτής της πραγματικότητας τα έχουμε δει σε παιδιά που τραυματίζονται πάρα πολύ, ακριβώς επειδή, για παράδειγμα, έχει φτάσει ένα «silly video»⁵ σε εκατομμύρια χρήστες σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να το ελέγξουν».

Η αντανάκλαση του εφηβικού δράματος στον ψηφιακό χώρο είναι αναμενόμενη σε έναν διασυνδεδεμένο κόσμο. Ωστόσο, η Ντέινα Μπόνιτ, κοινωνιολόγος, κωδικοποιεί στο βιβλίο της «It's

¹ πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης

² ιστότοπος που επιτρέπει την κοινοποίηση, αποθήκευση, αναζήτηση και αναπαραγωγή ψηφιακού υλικού

³ μηχανή αναζήτησης των πληροφοριών του διαδικτύου

⁴ σε σύνδεση

⁵ το ανόητο, βλακώδες, γελοίο.

Complicated: The Social Lives of Networked Teens» («Είναι περίπλοκο: Η κοινωνική ζωή των διασυνδεδεμένων εφήβων», εκδ. Yale) τα χαρακτηριστικά των δημοσιευόμενων στο Διαδίκτυο πληροφοριών. Αυτές είναι «επίμονες» (δηλαδή έχουν διάρκεια και μένουν στον χρόνο), «εμφανείς» (το κοινό που μπορεί να τις δει είναι μεγάλο), «διαδιδόμενες» (μπορούν εύκολα να μοιραστούν) καθώς και «αναζητήσιμες» (μέσω των μηχανών αναζήτησης). Όλα τα παραπάνω στοιχεία γεννούν απορίες για τα θέματα ιδιωτικότητας που προκύπτουν.

Ειδικά στην περίπτωση των εφήβων, η ιδιωτικότητα, πέρα από ανθρώπινο δικαίωμα, αποκτά και άλλη σημασία. «Πρόκειται για μια αντίληψη, η οποία πρώτα από όλα βοηθάει στην αυτονόμησή τους» σημειώνει η κυρία Τσίτσικα. «Έχοντας ιδιωτικότητα, αναπτύσσεται μια προσωπικότητα ξέχωρα από την οικογένεια. Αυτό συμβάλλει στην απομυθοποίηση των γονέων, τους ρίχνει από το βάθρο όπου βρίσκονταν ως τότε και οι σχέσεις με τους συνομηλίκους αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Η ιδιωτικότητα βοηθά αναπτυξιακά στο να κατακτηθεί η ενηλικίωση, η οποία αποτελεί ζητούμενο. Είναι σημαντική στην εφηβεία, μαζί όμως με την επικοινωνία, την άνευ όρων αγάπη από τους γονείς. Η εφηβεία είναι μια ηλικία που «αντικειμενικά» είναι αρκετά δύσκολη και πρέπει να υπάρχουν οι βάσεις της εμπιστοσύνης, ώστε τα όρια να σημαίνουν προστασία, ασφάλεια και κατεύθυνση – όχι τιμωρία, περιορισμό ή αντίδραση. Τότε πραγματικά τα παιδιά οδηγούνται στο να ζήσουν σε έναν άλλο κόσμο, παράλληλο με εκείνο των γονιών, και ενδέχεται να προκύψουν δυσκολίες που μπορούν να θέσουν σε πραγματικό κίνδυνο τα παιδιά αυτής της ηλικίας».

A3. Με αφορμή το παραπάνω κείμενο να συντάξεις ένα άρθρο 200-250 λέξεων που πρόκειται να δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σου. Σε αυτό να εκθέσεις τεκμηριωμένα τη γνώμη σου για τον τρόπο - θετικό ή αρνητικό - που το διαδίκτυο και τα νέα τεχνολογικά μέσα επηρεάζουν την ιδιωτικότητά σου. Στην επιχειρηματολογία σου μπορείς να αξιοποιήσεις στοιχεία από το κείμενο αναφοράς ή και παραδείγματα από τις προσωπικές σου εμπειρίες.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΚΟΥΛΑ ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ (1953 -)

Μηνύματα στον Οδυσσέα

Το ποίημα (απόσπασμα) ανήκει στην Κούλα Αδαλόγλου, από τη συλλογή Οδυσσέας, τρόπον τινά, εκδ. Σαιξπηρικών, 2013.

Αγαπημένε μου Οδυσσέα,
γράφω στο λάπτοπ που μου πήρες.
Ξεγλιστράς, δεν χάνεις ευκαιρία.
Όμως
ήσουν εδώ σαν ξέσπασε η μπόρα.
Το τεθλασμένο σώμα μου το λάτρεψες
τη σουρεαλιστική μορφή μου ασπάστηκες
αξιέπαινα συντήρησες τον πόθο.
Γι' αυτό σε συγχωρώ.
Βαθιά χρωστώ ευγνωμοσύνη.
(Έγινε άβολος αυτός ο χώρος.
Δεν ξέρω αν θα στείλω το e-mail.)

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Να ερμηνεύσεις την αδυναμία του ποιητικού υποκειμένου να επικοινωνήσει μέσω διαδικτύου. Ποιες σκέψεις σου προκαλεί η συναισθηματική του κατάσταση;

ή

2. Να υποθέσεις ότι είσαι αποδέκτης του ηλεκτρονικού μηνύματος. Να συντάξεις ένα απαντητικό e-mail λαμβάνοντας υπόψη τα συναισθήματα του πομπού και τη θέση στην οποία βρίσκεται.

Μονάδες 25